

לתגובות הערות: שגיא 054-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 19:29

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 20:32

ר"ת: 21:02

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 354 29.6.2018 - מו' תמוז תשע"ח

וְהוּא הַשְּׁמַעַן לְהוֹאֵל צַדִּיקִים וּבְיַעַן בְּנֵי

פְּרִשְׁתָּה - בְּכֶלֶךָ

מעלת הדיבור - מהרב אפרים שרבני שליט"א

אמרו רבותינו במדרש: "כנסת ישראל פעמים אהובה בקולה, 'הֲרֵאִינִי אֶת מְרֵאִיךָ הַשְּׁמִיעֵנִי אֶת קוֹלְךָ', ופעמים שנואה בקולה, שנאמר: 'נְתַנָּה עָלַי בְּקוֹלָהּ עַל כֵּן שָׁנְאֵתִיהָ' – יהודי יכול להתהלך בעולם והקב"ה אוהב את הקול שלו, אוהב את הדיבור שלו, הקול שלו ערב, כי יש לו לשון טובה, הוא 'מדבר טוב', אך יש שמתהלך בעולם והקול שלו צורם, הקב"ה ח"ו אינו רוצה בקרבנותו, כי הוא מדבר רע, הוא מדבר לא טוב. וכבר אמר דוד המלך ע"ה: 'כִּי לֹא אֵל חָפֵץ רָשָׁע אֶתָּה לֹא יִגְרָד רַע' – הקב"ה לא מתגורר עם הרעים, עם הלא טובים, ואין לך רע יותר מבעל לשון הרע, וכמו שכותב הארחות צדיקים, שלשון הרע אינו יוצא כי אם מגריעות הלב. לשון הרע יוצא ממקום לא טוב, מלב לא נקי.

הלוואי שנלמד לשתוק, כמה אנחנו נרוויח. כבר אמר ר' ישראל מסלאנט, כדאי לו לאדם ללמוד כל החיים מוסר רק כדי לשתוק פעם אחת, כי אם ח"ו לא נלמד לשתוק, לא נלמד לחשוב פעמיים, אנחנו ח"ו נהיה בבעיה, כי אפילו התורה כבר לא תוכל תעזור לנו, וכמו שכותב הארחות צדיקים: "שאינ התורה מגינה על בעלי לשון הרע". והגאון מווילנא זצ"ל, כשכתב אגרת לבני ביתו בזמן שנסע לארץ ישראל, הוא כתב לאשתו, שתזהר על עצמה מאוד בבית הכנסת בעזרת נשים, שדבר זה יכול לגרום להרבה לשון הרע וגנאי וטוב יותר להתפלל בבית, שח"ו לא תאבד עולמה בבית הכנסת.

רק אם היינו מבינים כמה הלשון יכולה לקלקל, כמה היא אכזרית. אדם אחד סיפר לי שהיה מחזיק אברך והיה שמח בדבר זה כמוצא שלל רב (זהו אחד הדברים הגדולים שיהודי עובד יכול לזכות להם בדור הזה, לדעת שהוא עובד ושיש אברך שבזכותו לומד, אשריו). ובאחד הימים ראה אותו חבירו כשהוא מלא בשמחה ושאלו: "על מה השמחה הזו?". ענה לו: "יש לי נחת שאני מחזיק אברך, ממש בזכותו יש לי חשק לצאת לעבוד". שאל החבר: "מי זה האברך?". "פלוגי אלמוני" השיב. מיד אמר לו החבר: "כן, נכון, זו זכות גדולה, אבל אם כבר מדברים, אני מכיר את האברך הזה ואני חושב שהוא צריך לעבוד על מידת הכעס שלו.

יום אחד עברתי ליד הבית שלו ושמעתי אותו צועק על הילדים, זו לא התנהגות. אם אתה יכול, תאמר לו איזו מילה בעניין". סיפר אותו אחד: "המילים שלו נכנסו לי ללב כמו סכין, אני לא יודע איך להסביר את זה, אבל משהו עצר אותי מלהמשיך לתת לו, ניגשתי אליו ואמרתי לו: 'קצת קשה לי בתקופה הזו אני מפסיק קצת לעזור' – שתי מילים של ביקורת, של ארס, קלקל לאבא עם שמונה ילדים (ומי יודע כמה הוא עיוות את המציאות). ועל זה אמרה תורה: "ארור מכה רעהו בסתר" – אדם שמכה אנשים עם הלשון הוא ארור. כמה דוד המלך ביקש על זה: "אֲמַרְתִּי אֲשַׁמְרָה דְרָכֵי מַחְטָא בְלִשׁוֹנִי – רבונו של עולם, תעזור לי לעצור את הפה, לשמור עליו בשבע עיניים.

הרמב"ם כותב: "התבוננו מה אירע למרים הנביאה שדיברה באחיה משה, למרות שהייתה גדולה ממנו בשנים, גידלה אותו על ברכיה, סכנה את עצמה להצילו מן היאור ולא דיברה בגנותו אלא טענה שהשוותה אותו לשאר נביאים והוא אפילו לא הקפיד שנאמר: 'וְהָאִישׁ מָשָׁה עָנִיו מְאֹד מְכַל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה', ואף על פי כן מיד נענשה בצרעת" – אומר הרמב"ם, מה היא כבר עשתה ועל מי היא דברה? על אח שלה... ובלי כוונה רעה והוא הרי חייב לה כל כך הרבה, את החיים שלה היא נתנה בשבילו – האכילה אותו, גידלה אותו, שמרה עליו, השכיבה אותו לישון, סוף סוף זו האחות הגדולה ומה כבר היא אמרה? ועם כל זה הקב"ה לא ויתר לה, אפילו למרים הנביאה הצדקת (שעם שלם במדבר שתי מים בזכותה) ולמה? כי הקב"ה לא יכול עם הדיבורים האלה, גם היא לקתה בצרעת. ולצערנו, **כותב החפץ חיים**, שבזמנם, מי שהיה מדבר לשון הרע היה לוקה בצרעת בגוף (אפטות מכף רגל ועד ראש, ה' ירחם), אך היום זה הוחלף בעניות, בבעיות פרנסה, בקשיי תשלומים. מי היה מאמין שהכל בגלל מילים, בגלל משפטים כמו: "תאמין לי אני לא הייתי מתנהג בצורה הזו", "האדם הזה אינטרסנט". אדם יכול להפסיד בעסקים, לאבד מקום עבודה, בגלל המשפטים האלה. העולם אומר: "מילים עולות ביוקר". וּשְׁפָתַי מוֹקֵשׁ נַפְשׁוֹ.

מספרים על ר' אהרון מקרלין שנסע בעגלה והיו שם אנשים שדיברו לשון הרע. דיברו על הקמצנות של זה ועל ההתנהגות של ההוא. ר' אהרון שמע והחל לשאול אותם על הסוסים הרתומים לעגלה, על מרוצי סוסים ואיזה סוס טוב להשקעה, כך במשך חצי שעה דיבר איתם על ענף המרוצים. כשהגיעו לעיירה שאלו את הרב: "כבוד הרב, ממותי הרב מתעסק בסוסים ובהשקעות?". ענה להם הרב: "ראיתי שבדיבורים שלכם אתם הורגים אנשים, אמרתי עדיף כבר שתהרגו סוסים".

הרבנית זילברשטיין זצ"ל מספרת, שבאחת הפעמים שנסעה באוטובוס ישבו מאחריה שתי בחורות שהיו מדברות על בחורה מהסמינר שהשתדכה והיו אומרות: "הבחור לא יודע עם מי הוא הולך, מסכן... כשהוא 'יתעורר' הוא יבין איזו עצלנית הוא לקח, מסכן נפל בפח, ממש כמו שאומרים, שהרעות תופסות את הבחורים הטובים". הרבנית הסתובבה ואמרה להן: "טוב שאמרתם לי! משמים אני כאן, אני אמא של הבחור, השידוך הזה 'בזכותך' כבר לא ייצא לפועל, תודה רבה.!" "הבחורות התאבנו במקום, הן הבינו לאן מגיעים הדברים ומיד פתחו בסדרת התנצלויות: "לא, את לא מבינה, היא בחורה טובה, אנחנו אולי קצת הגזמנו, היא באמת לא כזאת". אמרה להם הרבנית: "זה לא נשמע כל כך משכנע כמו מקודם, לפני כן הייתן נשמעות יותר נחושות". הן התחילו לבכות ולא ידעו את נפשן, ואז הזדהתה הרבנית ואמרה להן: "אני רציתי שתבינו למה הייתן יכולות לגרום עם העקיצות והביקורות שלכן, ועדיף היה שתבכו עכשיו ולא הייתן בוכות ח"ו בשידוך שלכן, כי העולם הזה גלגל, המילים האלו היו ממתינות עד השידוך שלכן ושם היו 'עושות את שלה'".

מה זה נקיות, איזה יופי לדעת שהפה לא גורם צרות, שהוא לא מקלקל לאחרים, שהוא יודע לעשות רק טוב. **מסופר על החפץ חיים**, שכשהיה אברך צעיר כתב ספר שמירת הלשון והלך לבקש הסכמה לספר מר' ברוך מרדכי ליפשיץ זצ"ל. הוא עבר על הספר והתפעל מאוד, אך לא הסכים לתת הסכמה. הוא ביקש מכמה תלמידי חכמים שישבו כדי לדבר עם האברך, במשך שש שעות דיברו איתו על כל הנושאים שבעולם, אך מילה אחת של דופי לא הצליחו להוציא מהפה שלו, שש שעות ואין מילה אחת שלא במקום. אמר לו הרב: "לאחד כמוך אני יכול לכתוב הסכמה". לאחר שקיבל את ההסכמה, הלך לבקש הסכמה מהרב דלידא זצ"ל, כשראהו הרב, אמר לו בקול גבוה: "אברך צעיר כמוך רוצה לחבר ספר על הלכות כאלו חמורות, מי התיר לך? אתה לא חושב שאתה לא ראוי?! אני לא אסכים לתת יד לזה".

יצא החפץ חיים בצער מן החדר, ראה אותו אחיו של הרב ואמר לו: "אל תתרגש, דרכו לנזוף ולצעוק, הוא כזה". אמר לו החפץ: "ח"ו אין זה נכון, אסור לדבר ככה, הוא לא גער בי, הוא צודק, אין ראוי לאברך כמוני לכתוב הלכות כאלו". הוא מיד נכנס אצל אחיו וסיפר לו: "האברך שפה במקום להאשים אותך ולהרגיש פגוע הוא עוד מצדיק אותך". אמר לו: "תקרא לו". נכנס החפץ חיים. "אני החלטתי לתת לך הסכמה, כי יש לך פה טהור, אתה לא יודע לדבר רע, אני אעמוד מאחוריך". לכן היה אומר הרב **יעקב קמינצקי זצ"ל**, זכה החפץ חיים שספר משנה ברורה שכתב, מדקדקים בו הפוסקים בכל מילה שלו, כיוון שהיה נוהר על כל מילה שהיה מוציא מפיו. ה' יזכנו לשמור על פינו ולשונונו כל ימי חיינו ונזכה להיות מבורכים בכל מכל כל, אמן כן יהי רצון! שבת שלום עם ישראל. אפרים שרבני.

ויאמר אלהים אל בלעם לא תלך עמם לא תאר את העם כי ברוך הוא (כב,יב)
פירש"י אמר בלעם לקב"ה אם כן אברכם, אמר לו אינם צריכים לברכתך - כי ברוך הוא, לא מדובשך ולא מעוקצך. בלעם רצה לקלל את ישראל, ומשלא הצליח ביקש לברכם. והעיר מרן **עובדיה יוסף זיע"א**: היעלה על הדעת שאדם ששונא את חברו ורוצה לקללו, ומשלא עולה בידיו לקלל יבקש עתה לברכו?

ותירץ מרן: מסופר בגמ' (מועד קטן ט) ביקש רשב"י מבנו ר' אלעזר שילך לבקש ברכה מרבי יונתן, ור' יהודה, משהגיע אליהם פתחו שניהם ואמרו: "יהי רצון שתזרע ולא תקצור, תכניס סחורה לביתך ולא תוציא, תוציא סחורה ולא תכניס, יחרב ביתך, יתבלבל שולחנך".
כששמע כן ר' אלעזר ניבהל ובא אל אביו באומרו, שהחכמים קיללו אותו.
הסביר לו אביו רשב"י - הם בירכו אותך, וזוהי כוונתם:
כשאמרו לך **תזרע ולא תקצור** - כוונתם שיוולדו לך בנים ולא ימותו בחיידך.
וכשאמרו לך **תכניס סחורה ולא תוציא** - כוונתם שתכניס כלות להשיאם לילדיך ויחיו בשלום, ולא יצטרכו לצאת ולחזור לבית הוריהם.
וכשאמרו לך **תוציא סחורה ולא תכניס** - כוונתם שתשיא את בנותיך ולא ימותו הבעלים וכך לא יצטרכו לשוב כאלמנות אל ביתך.
וכשאמרו **יחרב ביתך** - כוונתם שתאריך ימים, שביתו של אדם זה הקבר.
וכשאמרו לך **יתבלבל שולחנך** - כוונתם שמרוב נכדים ונינים שיהיו סביבך לא תוכל לאכול סעודתך בשקט.

ולפי"ז מבואר: בלעם רצה לקלל את ישראל כדי לקבל מבלק ממון רב, וכשראה שאין הקב"ה מסכים עימו, הציע לקב"ה שיוציא קללות מפיו, ובלבד יתכוון לברכות, וכמו אצל החכמים שהוציאו מילות קללה ובמחשבתם נתכוונו לטובה, ועל זה השיב לו הקב"ה לא מדובשך ולא מעוקצך.

בשבת פרשת 'בלק', עמד הגאון הקדוש 'הסבא מנובהרדוק' וסיפר את המעשה הבא: "לילה אחד אחר חצות, כל בני העיירה ישנו את שנתם העריבה אחר יום עבודה מפרך. היה רק אדם אחד שנשאר ער על משמרתו – היה זה שמש בית הכנסת הנאמן אשר עמד וניקה את בית הכנסת לקראת התפילה הבאה, שהרי טען כי לא יתכן כי המתפללים והלומדים הרבים יגיעו מחדר למקום מלוכלך. והנה לפתע מבחין השמש בצל אדם המתהלך בבית הכנסת. מי הוא אותו האיש? ומה הוא עושה בשעות אלו בבית הכנסת?", נדהם השמש בקרבו. והנה, כאשר התקרב אליו ראה כי זהו לא פחות ולא יותר מ... הגנב של העיירה. שמח השמש על המציאה הגדולה ואמר: "סוף סוף הגיע הזמן שאתפוס אותו על חם ואוכיח לכולם שתפסתי אותו בקלקלתו". אך לתדהמתו, מבחין השמש כי הגנב צועד לכיוון ארון הקודש, מנשק את הפרוכת ומתחיל לבכות. "על מה יש לגנב לבכות?, תמה השמש, "אולי צרה גדולה בביתו?", הוא הטה את אוזנו ונדהם למשמע אוזניו. הגנב בכה והתחנן אל בורא עולם ואמר: "אנא ברחמיך הרבים, תן לי רוח הקודש!!". נבהל השמש וכבר לא יכל יותר להתאפק. הוא קפץ ממחבואו ונעמד מול הגנב: "אמור לי בבקשה, מדוע ביקשת רוח הקודש? וכי זה כל מה שחסר לך? לשם מה נצרך אתה לרוח הקודש ובמה היא תועיל לך?". ענה לו הגנב בבושה ואמר: "מדוע הנך מתפלל מהבקשה?! והרי יודע אתה כמה עבודתי קשה ומפרכת. בלילות החורף הקרים, כאשר הגשמים והשלגים מועפים ברחובות, מוסר אני את נפשי ויוצא מביתי החמים אל חשכת הליל, ומחפש 'פרנסה'. וגם אחר שכבר הצלחתי לפרוץ את ביתו של האדם, היודע אתה כמה קשה ומסובך הוא למצוא את ארנקו של בעל הבית ואת הכסף המזומן שבביתו?! לא פעם קרה לי שאחרי שעות של עמל ויגיעה לא הצלחתי במשימתי, והארנק לא נמצא, ולא הבאתי טרף אל ביתי. ואת כל החיפושים הללו אני עומד בפחד ובאימה שמא מישהו מבני הבית יתעורר ויפריע לי בעבודתי הקשה. אילו היה לי רוח הקודש, כל זה היה נחסך ממני, שהרי הרוח הקודש היתה מגלה לי מיד לאיזה בית כדאי הפעם לפרוץ, והיכן נמצא בו הארנק, הממון או הכספת". סיים 'הסבא מנובהרדוק' את המשל ואמר: "כך היה בדיוק בלעם הרשע. הנה כבר זכה לדבר עם הקב"ה בכבודו ובעצמו, שזו זכיה נדירה של רוח הקודש ונבואה אשר מעטים הם הזוכים לה, אך בלעם הטיפש אינו משכיל להשתמש במתנה הגדולה שקיבל ובמקום לנצל אותה לדברים טובים, הוא משתמש בה כדי לקלל אנשים על מנת להשיג כבוד ומעמד בדרכים עקלקלות ממש כאותו גנב הרוצח רוח הקודש בכדי לגנוב. (הרב ישראל ליוש, 'דרשו') חובה קדושה עלינו להבחין אם אנו איננו כך – האם משתמשים אנו בכוחות ובכשרונות שקיבלנו מה' כראוי?!... האם עם הקול הערב שנתן לי ה', אני משתמש בכדי לשיר ולהלל אותו או חלילה לשיר שירים מקולקלים?.. האם אני משתמש בכושר הדיבור ובחברמניו'ת שקיבלתי מה' על מנת לעודד ולקרוב אחרים או חלילה להיפך?! כל אחד קיבל תכונה וכשרון מיוחד על מנת להשתמש בו כראוי. ננצל זאת ונמלא את תכליתנו כראוי!.

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מוזל, נועה בת יעל, קרן בת רחל.

לזרע בר קיימא: מוריה בת אורנה, מורן בת רותי, קורל בת סיגל.
הצלחה ופרנסה בשפע: לשגי'א בן מרים, מורן בת רותי, אלכסי בן אירנה,
לירון בן פנינה, קורל בת סיגל.

לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה,
שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן
יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת
עזיזה.

לעילוי נשמות: אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה
בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל,
יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל.
ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן
מוזלה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, ז'קלין לוי בת
מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסת'ר ושמחה
ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל.